

vestrae; nam Divus Paulus de hoc agebat, scilicet, de incremento charitatis et fidei Thessalonicensium, et ad probandum quale id quantumque esset, intulit se gloriari in Ecclesiis Dei de illorum virtute. Qua, igitur, ratione Divus Paulus deflexit de via, et cum dicere debuisset se gloriari de illorum copiosa charitate et ardenti, non hoc dixit, sed se gloriari de illorum patientia in persecutionibus et tribulationibus? Ad quod, respondendum est, quod Paulus id fecit optimo consilio: 1.^a, quia patientia in adversis est effectus fidei atque charitatis intensae, et ob id ipsum est signum certissimum earumdem virtutum; et ita Divus Paulus pro eodem habuit dicere se gloriari de illorum patientia, et dicere se gloriari de incremento charitatis illorum. Quod si quaerat aliquis, cum Paulus utroque modo posset dicere et scribere, quare maluit isto modo dicere quam alio? Ad hoc respondendum est, id factum esse a Paulo multis de causis. 1.^a, quia tolerantia et patientia Thessalonicensium in rebus adversis cunctis nota erat; at, vero, charitas et fides, et eorum incrementum videri non poterat, et ex consequenti nec laudari a Paulo nec praedicari, nisi a signo et ab externo effectu. 2.^a, ita maluit describere Divus Paulus, ut doceret perinde atque quis est fortis atque constans in preferenda tribulatione pro Christo, ita statuendum esse et judicandum de illius fide et charitate erga Christum, nam, supra dictum est, videtur esse proprium christiana vocacionis pati res adversas; unde quanto quis plura mala fortius pertulerit, tanto videtur magis respondere suae vocationi, et plus habere de virtute christiana, quod satis intelligitur ex illa voce Pauli (*ad Romanos*, capite VIII), plena fortitudinis: «Quis nos separabit a charitate Dei, etc.», nam quo plus amoris atque fidei erga Deum Divus Paulus inesse sentiebat sibi, eo clarius videbat, et confidebat magis, se facilime superaturum omnia adversa atque mala. 3.^a causa est, maluit Divus Paulus sic scribere, quia erat illi propositum tota hac oratione adhortari

Thessalonicenses ad tolerantiam malorum, nam quanto gravius et diuturnius affligebantur, tanto indigebant majori adhortatione; unde quia a Divo Paulo hoc erat propositum, idcirco omnia et singula verba hujus orationis dirigit atque refert in istum finem. Nam quod dixit in principio, se «agere Deo gratias», etc. «pro fide Thessalonicensium», huc pertinebat, scilicet, ut eos confirmaret in tolerantia rerum adversarum; quandoquidem videbant, Paulo docente, tolerare res adversas esse donum Dei ita magnum, ut Paulus diceret et profiteretur se pro eo gratias Deo agere. Deinde illud, quod addidit, sibi gratum esse, quod illorum fides atque charitas augeretur, eo dixit, ut Thessalonicenses, cognoscentes per tolerantiam malorum fidem et charitatem augeri, quae sunt virtutes maximae, libentius deinceps perseverarent in preferendo, et in tolerando. Item, praeterea, illud, quod scripsit de istorum charitate, quando dixit: ET ABUNDAT CHARITAS UNIUSCJUSQUE VESTRUM IN INVICEM, idcirco scripsit, ut cum unusquisque Thessalonicensium videret, Paulo id dicente atque affirmante, se esse circumseptum tanto praesidio charitatis aliorum, id est, cum videret se tantopere ab aliis diligenter, bono animo essent ad fortiter tolerandas et preferendas tribulationes; nam, ut inquit Divus Chrysostomus in hoc loco, ad fortiter ferendas afflictiones, multum conductit mutuo inter se diligere, et esse conjunctos. Et, tandem, ad eadem pertinet id, quod nunc dicit, scilicet: «se gloriari in Ecclesiis Dei pro patientia illorum»; nam si Divus Paulus existimat illud sibi honori futurum, scilicet, quod illi essent tolerantes et patientes adversa, quanto magis ipsi met Thessalonicensibus illud futurum erat gloriosum et honorificum?

Sequitur: ITA UT NOS IPSI GLORIEMUR IN ECCLESIIS DEI PRO PATIENTIA VESTRA ET FIDE, IN OMNIBUS TRIBULATIONIBUS VESTRIS, ET PERSECUTIONIBUS. Non sine causa addidit: IN OMNIBUS TRIBULATIONIBUS VESTRIS, ET PERSECUTIONIBUS; nam hoc etiam valet ad illos magis confirmandos in pa-

tientia; nam si pertulerunt patienter omnes tribulationes et persecutio[n]es, jam nulla causa illis relinquitur, quare deinceps illas subire reformident, quandoquidem nihil potest illis accidere novum aut inusitatum, aut quod non sit victum aut superatum ab eisdem. IN OMNIBUS, inquit, TRIBULATIONIBUS VESTRIS; nam, certe, haec est vera et perfecta patientia et homini christiano digna, exhibere se fortem atque constantem in preferenda, non quidem una aut altera persecutione et tribulatione, sed omnibus tribulationibus. Sequitur:

Quas sustinuitis.—5.—In exemplum justi judicii Dei, etc.

IN EXEMPLUM; graeci codices non habent, IN; sed tantum EXEMPLUM JUSTI JUDICII etc., ut sit dictum per appositionem. EXEMPLUM, autem, hoc loco valet ostensionem atque declarationem; idem, enim, significat verbum graecum, cuius loco ponitur; et ita interpretantur Chrysostomus, et Ecumenius, et multi alii ex recentioribus. Ejusque rei duplex sensus est: unus, ipsos scilicet Thessalonicenses pati et tolerare tot tribulationes, ut omnibus sit notum et manifestum, quod justus sit Deus; quandoquidem nec fidelibus et amatoribus suis parcit, sed eorum, quamvis levia, peccata purgat igne tribulationis. Ex quo et intelligitur, quam severe puniturus sit postea in alia vita impiorum peccata, quale est, quod Divus Petrus (in 1.^a canonica, capite IV): «Quoniam, inquit, tempus est, ut incipiat judicium a domo Dei»; si autem, primum a nobis, quis finis eorum qui non credunt? Alter sensus est, ipsos Thessalonicenses nunc versari in tribulationibus, ut postea, scilicet, post hanc vitam, quando Deus illis praemium persolverit pro patientia aduersorum, et peccatores suppicio affecerit, notum fiat cunctis, quod rectum atque justum sit divinum judicium; nam Deus permittit justos tribulari in hac vita propter multas causas: 1.^a, inquam, ut si quas penas erant meriti propter levia peccata, eas persolverint; 2.^a, ut suo

exemplo alios ad fortiter patientium invitent; 3.^a, ut ista ratione illorum virtus augeatur et perficiatur; tandem, ultimo, ut in illis postea Deus ostendat rectitudinem judicii sui, scilicet, illos praemio afficiendo, propter rectitudinem boni operis, et patientiam; eos autem, qui ipsis molestias intulerunt, suppicio afficiendo, quale est, quod dicitur Sapientiae, capite v: «Tunc stabunt justi in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt, et qui abstulerunt labores illorum. Videntes turbabuntur timore horribili», et caetera. Cui expositioni magis consonat id, quod statim sequitur, scilicet:

UT DIGNI HABEAMINI REGNO DEI, PRO QUO ET PATIMINI. Quasi ita dicat Divus Paulus: pertulisti multa aspera et adversa patientissime, idque factum est, Deo sic volente et permittente, ut ex eo postea declaretur et demonstretur aequitas judicii divini, cum vos praemio afficerit, et eos, qui vos tribulant, afficerit suppicio; nam, inquit, istae tribulationes, quas patienter toleratis, dignos vos efficiunt REGNO DEI, PRO QUO, inquit, PATIMINI. Igitur, passio et tolerantia rerum adversarum est via et medium certissimum ad promerendum et consequendum regnum Dei; id, quod satis intelligitur ex hoc loco Pauli, nam Christus Dominus est unica via vitae aeternae atque coelestis, et Christus hac ratione pervenit ad regnum suum; qui nobis necessario imitandus est, ut ad eamdem gloriam pervenire possimus, ut aperte affirmat Divus Paulus (*ad Romanos*, VIII) dicens: «Haeredes Dei, cohaeredes autem Christi: si tamen compatimur, ut et conglorificemur». PRO QUO, inquit, ET PATIMINI. Latenter in his verbis Divus Paulus animum addit Thessalonicensibus, et illos confirmat ad tolerandum fortiter adversa, siquidem tolerantia aduersorum habet propositum praemium tam illustre, quale est regnum Dei, pro quo obtinendo nil grave et asperum videri deberet (1).

(1) In codice, ad marginem: «A 14 ojas del princ.^o desta Epist.^a (desde esta linea) lode jó El p.^o león, y lo prosigió aquí desde donde

6.—Si (1) tamen justum est apud Deum retribuere tribulationem iis, qui vos tribulant.—7.—Et vobis, qui tribulamini, requiem nobiscum.

Dixerat Divus Paulus Thessalonicenses pati adversa, ut ex eo ostenderetur justum judicium Dei; nunc declarat, quomodo verum sit, ex eo ostendi et declarari justum Dei judicium: quia, inquit, postea, cum Deus vos in judicio praemio affecerit, et eos, qui vos tribulant, suppicio, id fiet, cunctis, qui viderint, approbantibus, et justum esse consentibus. SI TAMENT JUSTUM EST APUD DEUM. Graeca scholia docent hoc loco *si* positum esse pro *quoniam*; unde et graeci et latini scriptores, et in his Divus Thomas, sic interpretantur hunc locum: SI TAMENT JUSTUM EST, id est, *quoniam* certe justum est apud Deum; unde etiam in nonnullis latinis codicibus Vulgatae editionis legitur: SICQUIDEM JUSTUM EST, quemadmodum annotaverunt Lyranus et Glossa interlinealis. Et, certe, haec particula *si* hic posita est pro *quia*, ex proprietate hebraici sermonis, magis quam aut graeci aut latini; quod supra diximus scriptores Novi Testamenti saepe facere: nam apud hebreos haec particula *hin* significat *si*, et saepe in divinis litteris accipitur pro *certe* aut *quoniam*, ut constat *Esaiae*, capite IV, et *Oseae*, capite XIII; quo etiam modo usus est Divus Paulus hac particula in *Actib.*, capite XXVI, dum inquit: «nihil ex-

alli dexó asta todo lo que aquí está, que no pudo leer más delo que aquí Está; y todo lo demás intermedio Es del p.e fray diego de tapia». Id est, ex hinc prosequutus est P. Tapia. Quia tamen Luysius noster explanationemreasumpsit, et quae P. Tapia exposuerat, iterum explanavit, ut in *Monito* animadvertisimus, nos, omissa P. Didaci Tapia expositione, quae Legionensis scripsit, ea tantum transcribimus ty-
pisque committimus.—PP. Aug.

(1) Ante hunc textum, inclusum parenthesi legitur: Aquí dejo el P.e Tapia deleer, y tornolo a leer el P.e Mtro. Fr. luis.

tra dicens, quam ea quae prophetae locuti sunt futura esse, si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum», si passibilis, id est, quia passibilis, et quia primus ex resurrectione mortuorum. Igitur, inquit Divus Paulus: QUIA JUSTUM EST APUD DEUM, RETRIBUERE TRIBULATIONEM: in nonnullis codicibus legitur RETRIBUTIONEM, sed retributio hoc loco idem est, quod tribulatio; nam eorum, qui justis tribulationem afferunt, digna merces atque retributio est, ut ipsi tribulatione afficiantur juxta illud (*Matthaei*, VII): «Qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis». Caeterum, in eo, quod addit Paulus: VOBIS AUTEM, QUI TRIBULAMINI, REQUIEM NOBISCUM, repetendum est a communi illud superius, scilicet, QUIA CERTE JUSTUM EST APUD DEUM reddere etc., ut sit sensus: justum esse apud Deum dare requiem Thessalonicensibus, qui tribulationem passi sunt, sicut justum fuit afficere tribulatione ipsos, qui eos tribulatione afficerunt.

In quibus verbis, 1.º notandum, quod praemium bonorum operum ex justitia debetur bonis operibus, idque colligi ex hoc loco; nam certe Divus Paulus affirmat utrumque esse justum apud Deum, et afficiat suppicio persecutores Thessalonicensium, et quod ipsis Thessalonicensibus pro patientia et tolerantia concedat requiem. 2.º, est notandum quod vita aeterna et praemium bonorum operum vocatur requies a Divo Paulo, quo etiam nomine appellatur in aliis locis Scripturæ, ut in illo (*ad Hebreos*, capite IV): «Festinemus ergo ingredi in requiem ejus»; et in illo (*Esaiae*, capite XXXII): «Et sedebit populus meus in pulchritudine pacis, et in tabernaculis fiduciae, et in requie opulenta»; appellatur, autem, isto nomine, propter duas causas: prior est, ut intelligamus viam certissimam, qua contenditur ad gloriam, esse labores et tribulationes; nam requies sequitur labores, et eis finem imponit; nam, quemadmodum Socrates philosophatur apud Platonem in *Phaedone*, natura ipsa, cum non possit in unum commiscere dolorem et voluptatem, laborem et requiem,

tamen, quantum potuit, conjunxit illos, ita ut ad alterius extremum alter esset annexus, nam dolor terminatur voluptate et labor requie. Igitur, si vita aeterna requies est, quemadmodum hoc loco appellatur a Paulo, necesse est ut illam antecesserint labores, et quemadmodum is, qui nunquam pertulit aliquem laborem, non satis percipit sensum quietis et requiei, sic ad eumdem modum, illis quibus haec vita traducitur sine ullo labore et molestia, non concedetur requies aeterna. Secunda causa, quare in Scriptura vita aeterna appellatur requies, est ut illam ardentissimis votis desideremus, nam homines laborantes nihil ardentius desiderant, quam requiem, estque id desiderium adeo vehementis, ut pro summo desiderio ponatur in Scriptura, ut facile colligitur ex Job., capite VII, in II versiculo. Igitur, quia illi, qui versantur in labore, ardentissime requiem desiderant, et omnes in hac vita versamur in maximis laboribus, idcirco coelestis vita appellatur requies in Scriptura, ut ea ratione excitetur nostrum desiderium erga illam, et contendamus in illam omnibus votis: et haec causa fuit, ut praecclare docet Divus Cyrillus, in libris II de adoratione in spiritu et veritate, quare Deus filios Israel voluit vexari ab Aegyptiis eo ipso tempore, quo illos educere volebat ex Aegypto, nam ante illud tempus aequo et pari jure vivebant cum caeteris Aegyptiis, videlicet, fecit ea ratione ut Aegyptum deserere cuperent, et incenderentur desiderio terrae promissionis ipsis promisae, quae terra imaginem sustinet vitae aeternae atque coelestis. 3.º, notandum est, quod ex tribulatione (idque colligitur ex hoc Pauli loco) oriuntur duae res contrariae atque diversae: scilicet, poenam et requiem: supplicium in eos, qui sunt auctores atque effectores tribulationum: requiem, vero, in eos, qui easdem patienter perferunt; sic, enim, Divus Paulus inquit, Deum daturum tribulationem HIS QUI VOS TRIBULANT, VOBIS AUTEM, QUI TRIBULAMINI, REQUIEM. Idque accedit jure atque merito, nam tribulatio, relata ad eum,

qui ipsam infert, malum opus est, unde et malum fructum ipsi peperit; at vero, relata ad eum, qui patienter ipsam tolerat, est bona, et ob id affert ipsi bonum fructum; quod ita esse, tanquam in imagine, conspicitur in illo igne, in quem (*Danielis*, capite III) conjecti sunt illi tres pueri jussu regis Babylonis; nam ille ignis exussit eos, qui ipsum subcendebant; pueros autem in ipsum conjectos, et in quos subcendebatur, vinculis liberatos, refecit. Caeterum, quod addit Paulus, NOBISCUM, in quo docet Thessalonicenses, simul cum ipso, fructuros requie atque regno coelesti, idcirco addidit, ut ex eo inteligerent Thessalonicenses ipsum Paulum, similiter atque illos, varias tribulationes tolerare et persecutions, scilicet, ut suo exemplo magis illos incitaret ad tolerandum et perferendum; id, quod propositum est a Divo Paulo in toto isto capite. Sed dicet aliquis, quoniam tempore futurum est, ut Deus hanc requiem concedat his, qui tribulantur? Ad hoc respondet Divus Paulus, idque declarat in his, quae sequuntur; nam inquit:

In revelatione Domini Jesu de coelo cum angelis virtutis ejus.
8.—**In flamma ignis, etc.**

IN REVELATIONE, inquit, id est, in adventu Christi ad judicium, nam ille adventus dicitur revelatio Christi, quia tunc apparebit toti humano generi, qualis est, gloriosus et summe potens. Nam, quamvis in fine suae vitae quisque habiturus sit vel requiem vel poenam, tamen ostensio et declaratio justi judicii Dei, de quo agit Paulus in isto loco, futura est nonnisi in judicio extremo, quod exercebitur, non privatum, sed publice, spectantibus cunctis omnium actatum hominibus. Sed, tamen, hoc loco consideratione et admiratione digna est Divi Pauli prudentia, atque hujus orationis ratio ac ordo: nam ad declarandum tempus in quo Christus datus erat requiem Thessalonicensibus, satis fuisset dicere simpliciter: IN REVELATIONE DOMINI JESU, id

est, in adventu Christi; at Divus Paulus, eo non contentus, Christi adventuri majestatem atque potentiam, et in conferendo supplicium atque poenam, exposuit et amplificavit, scilicet, optimo consilio ad id faciendum inductus. Nam, quoniam Thessalonicenses versabantur in maximis tribulationibus propter fidem Christi, et eos Divus Paulus in toto isto capite intendebat confirmare ad fortiter tolerandum, et nunc confirmabat illos ista ratione, quod diceret, futurum ut Christus in adventu suo poena afficeret ipsorum persecutores; vidit Divus Paulus eam rationem plurimum valitaram ad eos confirmandos, si ante ipsorum oculos proponeret conspiciendum splendorem et gloriam et majestatem et potentiam Christi advenientis; nam hujus rei species magnifica obviam sensibus Thessalonicensium procul dubio exhilaratura erat illos animos, omni metu atque moerore depulso; nam qui contemplarentur Christum de coelo, angelis comitantibus ipsum, praeditum summa potentia, advenientem ad praemium et ad poenas persolvendas, necesse erat ut, deposito omni metu, animo erigerentur et ad fortiter preferendum, qui ista contemplarentur (*sic*).

Quocirca Divus Paulus, non simpliciter dixit Christum in suo adventu praemium illis redditurum, sed qualis esset futura Christi adventus gloria, et majestas, et potentia per omnes circumstantias elegantissime descriptsit, dicens: IN REVELATIONE DOMINI JESU DE COELO, CUM ANGELIS VIRTUTIS EJUS, IN FLAMMA IGNIS. Nam singula ista verba summam Christi adventus majestatem declarant: 1.º, enim, quod REVELATIO appellatur, satis indicat eum adventum futurum clarissimum, et cunctis hominibus manifestum; deinde, quod additur, Christum adventurum DE COELO, id significat Christi in judicando futuram summam scientiam, summam potentiam, summam justitiam; nam secundum naturam coeli (quod non potest alterari, et quod habet summam vim in haec inferiora, et ex quo, tanquam ex altissima specula, conspici cuncta possunt); igitur secundum istam coeli natu-

ram, cum quis in Scriptura dicitur venire de coelo, aut esse in coelo, significatur, quod sit potentissimus et sapientissimus, et hujusmodi ut a recto atque bono dimoveri non posset, ut appareat in psalmo CXIII, in quo Dei potentia declaratur ex eo, quod dicitur esse in coelo: «Deus, inquit, noster in coelo; omnia quaecumque voluit; fecit»; in quo versu pars posterior est expositio, explicatio prioris; et in psalmo X et XXXII explicatur summa scientia et cognitio Dei, ex eo, quod dicitur esse in coelo, nam inquit: «Dominus in templo sancto suo, Dominus in coelo sedes ejus. Oculi ejus super pauperem respiciunt: et palpebrae ejus super filios hominum»; et rursus: «De coelo respexit Dominus super omnes, qui habitant terram».

Praeterea, id, quod additur a Divo Paulo, scilicet: CUM ANGELIS VIRTUTIS EJUS, valet ad significandum splendorem et majestatem christi advenientis, utpote quem angeli committentur, et illi obtemperent tanquam Dominum, et ideo vocantur ANGELI VIRTUTIS EJUS, id est, ANGELI POTENTIAE EJUS, ut habet alia littera; quia sicut reges ostendunt suam potentiam et majestatem copia et multitudine satellitum, atque comitum, et ministrorum, sic Christus ex comitatu tot et tantorum angelorum ostensurus sit suam magnitudinem et potentiam. Atque etiam hoc ipsum valet ad declarandum, quanta facilitate Christus perducturus sit ad exitum sua decreta et imperia, scilicet, qui tot habeat et tam potentes ministros, ex quo dicuntur ANGELI POTENTIAE EJUS, id est, angeli potentissimi, vel angeli, per quos exercet suam potentiam; nam Christum usurum esse in extremo judicio ministerio angelorum ipsem testatur apud Matthaeum, capite XIII, dicens: «Exibunt angeli, et separabunt malos de medio justorum. Et mittent illos in caminum ignis». Postremo, quod additur a Paulo IN FLAMMA IGNIS, significat plura pertinentia ad declarandam Christi majestatem atque vim: nam, 1.º, ex hoc intelligitur illius divinitas, nam uti igne pro instrumento atque ministro Deo

tribuitur in Scriptura, ut constat ex illo psalmi ciii: «Qui facit Angelos suos spiritus, et ministros suos ignem urentem»; 2.º, ex hoc significatur qualis futurus sit effectus ejus adventus atque judicii; nam quemadmodum *Exodi*, capite iii, Deus apparuit Moysi in rubo ardenti, ut significaret quam severe animadversus erat in *Ægyptios*, quos erat consumpturus tanquam si esset ignis, et quemadmodum *Esiae*, capite vi, quando Deus illi apparuit, templum repletum est fumo, quo significatum est, ut tradunt doctores haebreorum, templi incendium et populi judaici vastationem et captivitatem futuram; sic dicitur Christus in iudicio venturus cum flamma ignis, ut intelligatur ex eo, quod, quemadmodum ignis quaedam purgat et meliora reddit, quaedam vero consumit et redigit in cinerem, sic Christus in iudicio alios redditurus esse clariores atque meliores, alios vero traditur in aeternum supplicium, sicut scriptum est (*Lucae*, iii): «paleas autem uret igne inextinguibili». Unde sequitur in textu:

Dantis vindictam iis, qui non noverunt Deum, et qui non obediunt Evangelio Domini nostri Jesu Christi.

Nam illud DANTIS potest referri, et ad ignem, et ad Christum, ut sit sensus, vel CUM FLAMMA IGNIS, DANTIS VINDICTAM, id est, suppicio afficientis impios atque improbos, vel IN REVELATIONE DOMINI JESU, DANTIS VINDICTAM, id est, poenas sumentis de improbis atque impiis. Iis, inquit Paulus, QUI NON NOVERUNT DEUM, NEC OBEDIUNT EVANGELIO DOMINI JESU CHRISTI. Divus Ambrosius in hoc loco priorem partem hujus orationis, illud, QUI NON NOVERUNT DEUM, interpretatur de gentibus, nam de iis Paulus alio in loco, scilicet, in priori *ad Thessalonenses*, capite iv, inquit: «Gentes, quae ignorant Deum», nam hoc perpetuo tribuit gentibus Divus Paulus, scilicet, habere ignorantiam Dei, propterea quod dediti erant cultui idolorum, et verum Deum

ignorabant, at, vero, posteriorem partem orationis, scilicet, ET QUI NON OBEDIUNT EVANGELIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI, dicit pertinere ad judaeos, qui proprie dicuntur non obedire evangelium Christi, quia, quamvis verum Deum colebant, tamen in hoc, scilicet, in cognoscendo et recipiendo vero Messia, illis promisso, fuerunt caeci et contumaces. Atque haec expositio mihi valde probabilis videtur. Caeterum, Divus Anselmus, et Divus Thomas, et Glossa interlinearis, et Lyranus magis universaliter interpretantur ista verba; nam priorem partem intelligunt de infidelibus quibuscumque, sive judaeis, sive gentibus; posteriorem, vero, intelligunt de malis Christianis, nam de illis proprie videtur dici, quod non obediunt evangelio Christi, quamvis teneant ejus fidem.

Ex qua expositione colligitur, ex hoc loco Pauli aperte condemnari et erroris convinci illos, qui affirmarunt omnes fideles, in peccatis, quantumvis gravibus, decedentes, modo fidem retineant, tandem post poenas salvari: itaque affirmabant, neminem fidelem condemnari in perpetuum. In (hac)sententia et errore fuerunt olim plurimi viri Ecclesiastici, inter quos etiam videtur fuisse Divus Hieronymus, ut appareat in libro *I contra Pelagianos*, prope finem; cuius etiam sententiae, suo tempore a multis receptae, meminit etiam Divus Augustinus libris XXI *de Civitate*, capite XXI, et disputat contra eam latissime et efficacissime in eodem libro capite XXV et XXVI. Sed haec sententia aperte condemnatur erroris hoc loco Pauli, in quo dicitur, aeterno suppicio esse afficiendos eos, qui ignorant Deum, id est, infideles omnes, sive illos qui fidem recipere noluerunt, sive illos quibus nunquam evangelium non est praedicatum, ut interpretatur Divus Augustinus hunc locum, libro *de gratia et libero arbitrio*. Similiter constat ex hoc loco Pauli esse afficiendos aeterno suppicio malos christianos, id est, qui non obediunt evangelio Christi, et decedunt in peccato mortali; ex quo etiam Pauli loco colligitur contra haereticos nostri